

Pytania na Rajd Szlakiem Jana Kasprowicza

Cz. 2

1. Gdzie jest położone osiedle Harenda i jak rzeka obok niego przepływa?

Harenda jest osiedlem położonym na wschodnich stokach Pasma Gubałowskiego. Przepływa przez nią rzeka Zakopianka, która rozpoczyna swój bieg na Kamieńcu ze spływu Cichej Wody z Bystrą (802 m). Dalej Zakopianka płynie w kierunku Poronina, gdzie łączy się z Porońcem.(730 m) tworząc od tego miejsca rzekę Biały Dunajec.

2. Co wiesz na temat szlaku turystycznego im. Jana Kasprowicza?

Z Gubałówki na Harendę prowadzi szlak turystyczny, znaczonej na żółto. Krajobrazowo jest to jeden z najpiękniejszych szlaków ze wspaniałym widokiem na Tatry polskie i słowackie, Babia Górę, Gorce i podhalańskie wsie. Z Rafaczówek widać w dole drewniany kościół z wieżą nakrytą cebulastym hełmem, przeniesiony w to miejsce po ostatniej wojnie z Zakrzowa koło Kalwarii Zebrzydowskiej.

3. W którym roku osiedlił się na Harendzie Jan Kasprowicz ?

Jan Kasprowicz po raz pierwszy przyjechał do Zakopanego w 1892 roku. Początkowo często mieszkał w Poroninie a od roku 1923 na Harendzie. Niestety nie mieszkał tutaj niedługo. W wyniku choroby zmarł przedwcześnie w roku 1926.

4. Na jakie trasy w Tatry udawał się Jan Kasprowicz?

Poeta przeszedł m.in. trasę Zawory, Ciemne Smreczyny, Wrota Chałubińskiego, Morskie Oko, Krzyżne. W 1896 z Walerym Eliaszem przechodzi przez Żelazne Wrota, by na Rysach i na Krywanu.

5. Jak wyglądała podróż z Krakowa do Zakopanego za czasów Jana Kasprowicza?

Pierwszy pociąg z Krakowa do Chabówki przejechał dopiero w roku 1886, a z Chabówki do Zakopanego w roku 1889. Dawniej podróż z Krakowa trwała 2 dni z noclegiem w Zaborni koło Rabki. Jeździło się furkami, zaprzężonymi w parę koni. Furki chronione były przed nadmiarem słońca i deszczu rozpiętymi na drewnianych lukach płachtami z płótna lnianego zwanych fasiałami. Trasa biegła przez Pogórze Wielickie, Myślenice, dolinę rzeki Raby, Beskid Wyspowy, Zbójcejką Przełęcz, Gorce, Nowy Targ, Szafłary, Biały Dunajec, Poronin.

6. Podaj Nazwę ulubionych kwiatów Jana Kasprowicza.

O ulubionych kwiatkach Kasprowicz pisze w ostatnim wierszu jaki napisał przed śmiercią. Wiersz ma tytuł „Nasturcje” i został zamieszczony w tomiku poezji,

pt.: "Mój Świat". Poeta pisze o urodzie tych kwiatów, ich bujności i intensywnym kolorze. W domu Kasprowicza jak przed laty kwitną nasturcje w drewnianych skrzynkach umieszczonych wokół werandy.

7. Jaki krzew przewija się w wierszach Jana Kasprowicza o tematyce górskiej ?

Jest to krzak dzikiej róży.

8. Kto namalował pejzaż do sonetu Jana Kasprowicza zaczynającego się od słów " Chaty rzędem na piaszczystych wzgórkach"?

Autorem jest znany malarz Kazimierz Sichulski.

9. Co to jest szirwan?

Szirwan, to nazwa kaukaskiego dywaniku modlitewnego, który wisi nad tapczanem w jednej z izb na Harendzie.

10. Jak wyglądało stare Zakopane?

Początkowo była to mała, pasterska wieś nad potokiem Cicha Woda. W miarę rozwoju przesuwała się na stoki Pasma Gubałowskiego. Pod koniec XIX wieku nastąpił szybki rozwój wsi. Osiedla wtargnęły w las spływający od regli ku Cichej Wodzie.

11. Gdzie w Zakopanem napisał jeden ze swoich najpiękniejszych utworów pt. "Moja pieśń wieczorna"?

Ten utwór powstał w domu karczmarza Beka przy ulicy Kościeliskiej za Skibówkami

12. Co znajduje się na licu sosrębu w Muzeum Jana Kasprowicza?

Sosręb to tragarz nośny w góralskiej chacie. O tragarz nośny wspierają się tragarzyki na których jest powala. Na licu sosrębu wyrzeźbiona jest data ukończenia budowy domu oraz kwiaty - leluje.

13. Co wiesz na temat miejsca urodzenia Jana Kasprowicza?

Jan Kasprowicz urodził się 12 grudnia 1860 roku , na ziemi kujawskiej, we wsi Szymborze pod Inowrocławiem. Jan by najstarszym synem Józefy z Koftów i Piotra Kasprowicza. Dzieci było szesnaścioro, większość umarła w dzieciństwie.

14. Gdzie zmarł i został pochowany Jan Kasprowicz?

Jan Kasprowicz zmarł 1 sierpnia 1926 roku. Jego ciało przez trzy dni pozostawało na Harendzie, obsypane kwiatami nasturcji ułożonymi w kształt płomiennego krzyża. W nogach położono wielki bukiet polnych kwiatów. Pochowany został w todze rektorskiej. Początkowo doczesne szczątki Poety spoczęły w grobowcu rodziny Dłuskich na Pęksowym Brzyzku. W tym czasie nie był to jeszcze Cmentarz Zasłużonych. Status taki uzyskał dopiero w roku 1031. W roku 1933 ciało Kasprowicza przeniesiono do Mauzoleum wybudowanego obok domu na Harendzie.

15. Jaka pamiątkę wykonała Maria Kasproviczowa w dniu śmierci Poety?

Żona Kasprovicza – Maria – sporządziła kartonik z napisem „ Niedziela 1 sierpnia 1926”. Na kartonie nakleiła kwiaty polne - rumianki, dzwonki, krwawniki, jaskry, które do dziś kwitną na harendziańskich łąkach.

16. Kiedy i w jakich okolicznościach ekshumowano zwłoki Jana Kasprovicza?

W VIII rocznicę śmierci Poety przeniesiono jego zwłoki ze Starego Cmentarza do Mauzoleum na Harendzie.

Wypełniono w ten sposób wolę Poety zawartą w słowach wiersza:

„ Albo, jeżeli już laska
wybierzcie mi przystań nad rzeką,
tu, nad tą burtą kamienną,
pod szumów wieczystych opieką.”

17. Co wiesz na temat Mauzoleum Poety na Harendzie?

Mauzoleum to monumentalny grobowiec w formie budowli, zwykle o bogatej dekoracji (nazwa stosowana od XIX w).Mauzoleum na Harendzie zostało zbudowane według projektu Karola Stryjeńskiego. Granit na budowlę zwożono aż z Doliny Rybiego Potoku. W roku 1968 spoczęła w nim również Maria Kasproviczowa.

18. Jedną z cennych pozycji w bibliotece Jana Kasprovicza był rzadki w rękach prywatnych zbiór najcenniejszych wydań Pisma św. A szczególnie Biblia wydana w 1563 roku przez Radziwiłła. Jaka miała nazwę?

Biblia Radziwiłłowska

19. Z jakiego utworu Kasprovicza pochodzą słowa wyryte na drewnianej tablicy na grobie Marii Kasproviczowej?

Ten cytat pochodzi z wiersza „Powiedz mi powiedz...” z tomiku „Księga ubogich”

20. Jakie były losy biblioteki Kasprovicza?

Maria Kasproviczowa wysłała bibliotekę do Poznania, gdzie przeniesiona do Muzeum Miejskiego spłonęła we wrześniu 1939 roku podczas działań wojennych.